

Bohoslužby v Zábřehu 15.prosince 2013

Mt 11,2-11

Milé sestry, milí bratři, k očekávání Mesiáše patří i příběh Jana Křtitele. On svým vystoupením prolomil dlouhý čas Božího mlčení a dal lidu jasné znamení, že se blíží doba naplnění dávných prorocství. Byl obcerstvivícím vánkem v životě Božího lidu a celý Izrael za ním vycházel a dával se od něj pokřtít. Zkrátka nacházeli něco, co bylo dosud nevídané. Mnozí dokonce sami uvažovali, jestli ten Jan není už Mesiáš. Tomu se ale bránil a stále odkazoval k pokání, neboť za ním přichází někdo mnohem větší – onen zaslíbený Mesiáš. On mu jen chystá cestu, skrze křest pokání chystá srdce Božího lidu, aby mohl přijmout slova a dílo, které bude Mesiáš konat.

Jan sám moc nevěděl, jaká slova a skutky budou následovat. Možná tušil, ale jist si tím nebyl. A tak, když se ocitnul ve vězení, protože jeho výzva k pokání se nelíbila králi Herodovi, posílá své posly k Ježíšovi. Mnoho slyšel o tom, co dělá. Ale potřeboval jistotu. Možná i sám kvůli sobě. Vždyť byl ve vězení, protože konal Boží dílo. Jestliže Ježíš je ten zaslíbený Mesiáš, pak může Jan své působení považovat za ukončené. Neptá se tedy jen z pouhé zvědavosti, ale právě z toho důvodu, aby věděl, zda sám může být v pokoji, protože jeho věznění již nemůže zastavit dílo, které Bůh skrze něj začal konat.

Ježíšova odpověď Janovým poslům je taková nepřímá. Neřekne na rovinu ano nebo ne. Jen řekne, aby zvěštovali, co vidí. To je jejich svědectví. Janovi učedníci si nad tím možná budou chvíli lámat hlavu, ale Jan zcela jistě porozumí. Stejně můžeme porozumět i my. Vždyť jak jinak by se měl dát poznat Boží příchod do lidského světa? Jen ve slovech? Jen v tom, že si o něm budeme vyprávět, že posluchačům bude hořet srdce? To by nebylo všechno. Jan přeci oznamoval, že přijde někdo větší než on. Proto dílo toho, kdo přichází musí být také větší. Slova o Bohu, o víře, o plnění Boží vůle a nakonec i o Božím milosrdenství jsou krásná, ale mohou být jen prázdnou útěchou, teorií, která posluchače osloví, ale nedá jeho životu plnost. Navnadí, ale nenasytí. To, co těm slovům chybí, je právě dílo Ježíšovo. V něm je vidět, co znamená Boží spása, jak působí Boží milosrdenství. Obojí se projevuje v konkrétním lidském životě a naprosto konkrétní situaci. Vrací člověku, co ztratil, co mu chybí k plnosti jeho bytí. Proto se Ježíš opírá o uzdravení slepých, hluchých, chromých, ale také o zvěstování evangelia chudým. To mne zprvu docela zarazilo. Proč toto slovní spojení?

Chudí jsou v Bibli docela pojem. Není ale vždy zcela jasné, co vlastně znamená, koho přesně označuje. Možností je vždy několik. Jednak jsou to skutečně oni v hmotné nouzi, kteří jsou závislí na almužnách druhých. Ti se stávají měřítkem zbožnosti už prorocké doby. Vždyť mezi věci, které jsou kritizovány, patří lhostejný postoj k různým skupinám, které se pod chudé dají zahrnout, tedy vdovy, sirotci, hladoví, ubožáci a tak podobně. Hospodin už ve svém Zákoně ukázal, že těch, kdo jsou na tom hůře než ostatní, si hledí a stará se o ně. Takže chudí jsou Bohu milí a proto je touží potěšit. Už na počátku svého působení sám Ježíš také prohlásil, že chudí jsou blahoslaveni, neboť jim patří Boží království. I v jiných náznacích pak ukazuje, že do něj lépe vstoupí a podobně. Na druhou stranu, chudoba není jen hmotná nouze, nejsou to jen ti, kteří nemají vůbec nic. A dost možná, že ty má na mysli evangelista Matouš. On mluví o chudobě duchem. Tím z chudoby činí téma nikoliv toho, co člověk má, ale toho, jaký je. Chudý je ten, kdo si je vědom toho, že nemá vlastně nic. Proto mluví Ježíš o chudých a zvěstování evangelia. Ti, kdo jsou si před Bohem vědomi toho, že nemají vlastně nic a že jen Bůh dá jejich životu plnost, ti se stávají příjemci radostné zprávy, protože v tuto dobu se jejich touha začíná naplňovat. Evangelium je občerstvení pro ty, kdo touží po Bohu a vědí, že před ním jsou jen prázdné nádoby.

Když Janovi učedníci odcházejí, činí Ježíš věc ne zrovna obvyklou. Sám vydává svědectví o Janovi. Mnozí z těch, co šli později za Ježíšem, následovali nejprve Jana. Co v něm viděli, proč za ním šli? Takovou otázku jim nyní Ježíš klade. A přitom v ní nejde jen o Jana. Jde právě i o Ježíše. Důvody, které je vedli do pouště za Janem a které vedou na různá místa za Ježíšem, se mohou překrývat, mohou být stejné. Co chtějí vidět? Rákos zmítaný větrem? Co to vlastně je ten rákos zmítaný větrem? Je to něco nepevného, dočasného, svévolného. V případě Jana to bude asi přirovnání k tomu, že hlásá, co se lidem líbí. Je vnímán jako atrakce, která odpovídá na potřebu nasycení určitými zážitky, na potřebu zažít mimořádnost v dějinách, avšak nenechá se jí jakkoliv ovlivnit. Něčím takovým tedy Jan opravdu nebyl. A není ničím takovým ani Ježíš. Nepřichází proto, aby nebyla nuda, aby lid Boží měl nějaké povyražení. Jeho příchod má v sobě určité poselství, které nese každému člověku. Nelze být jen divákem, on zve k následování. Správně tedy konají ti, kdo přišli vidět proroka, a jak Ježíš dodává, dokonce více než proroka. Prorok nemluví, co se líbí posluchačům, ale zvěstuje Boží slovo, říká, co Bůh touží lidem sdělit. To se nemusí poslouchat někdy moc dobře. Zejména v případě Janově. Volal k pokání, ukazoval, že v životě lidí jsou skutky, kterých se musejí vyvarovat, které musejí vyznat a nechat na Boží milosti, aby byly odpuštěny. Tímto hlásáním chystá Jan působení Ježíšovo, které vede k důvěře v tuto milost.

Jan je tedy významná postava. Příchod Ježíšův by bez něj byl dost nemyslitelný. A přesto kromě vyznání, že je to posel před jeho tváří, Ježíš prozrazuje, že je menší než ten nejmenší v Božím království. Proč to vůbec Ježíš říká? A jaký to má význam pro nás? Důvod je v tom, co Jan vlastně svým vystoupením představuje. Mnozí ho viděli jako vrchol Božího díla. Ježíše pak považovali už jen za jeho pokračovatele. Nicméně je třeba si stále uvědomovat, že mezi Janem a Ježíšem je veliký rozdíl. Jan patří starému světu, patří k době proroků, i když je od nich časově velmi vzdálen. On je posel, nenese v sobě dílo spásy. Jen k němu ukazuje. A ještě dost

neurčitě. Sice rozumí Ježíšovu svědectví, které podává skrze Janovy učedníky. Sám ale zůstává obrazně řečeno, před bránou království Božího. Nestává se ani svědkem, ani apoštolem díla spásy, díla, které Bůh vykonal skrze Ježíše. Pro něj, stejně jako jiné proroky Hospodinovy, Bůh vybral jinou cestu, než pro ty, kteří přicházejí, slyší slovo Ježíšovo a přijímají jeho milost. Jaká ta cesta je, není naše starost. Mnohem důležitější je, abychom jejich poselství uměli dobře vyhodnotit. To znamená, abychom nezůstávali jen u toho, co učil Jan, ale šli dál za Ježíšem. V tom je tedy Ježíšova poznámka důležitá. Ač byl Jan největší z proroků, mnohem důležitější je dílo Božího Syna. Bez něj zůstáváme stát těsně před bránou Božího království.

Stejně jako před příchodem Ježíšovým Boží lid, i my jsme určité stále plni očekávání toho, co bude v dalších dnech, jak moc do nich zasáhne již ohlášený příchod zaslíbeného Mesiáše. Janovo vystoupení nám pomáhá porozumět, že toto očekávání není myslitelné bez pohledu do vlastního života a následného pozvednutí zraku k Bohu. Být připraven znamená počítat s tím, že Bůh ve svém díle chce konat něco s námi, chce náš život změnit. Cítíme to tak, že nějakou změnu potřebujeme? Případně, co všechno hodláme Bohu dovolit změnit? A jak je to s naším hříchem? Toužíme po jeho odpuštění? Uznáme jej? Smysl Janova vystoupení a volání k pokání je v tom, že víme, že i když Bůh dělá první krok, vydává se v Kristu na cestu k nám, tak to není proto, že by on něco kdysi pokazil a vybudoval tak mezi námi velikou bariéru. Tou zdí mezi Bohem a námi je hřích. Bůh tu zeď přichází prorazit. Musíme ale chtít dostat se na druhou stranu, jinak je to Boží dílo poněkud zbytečné. Oproti Janovi a mnoha generacím, které předtím očekávali Ježíšův příchod máme velkou výhodu, že už víme, co můžeme čekat. Dílo Ježíšovo jsme poznali. A tak také jeho příchod můžeme ohlašovat mnohem konkrétněji. Již nejsme jen poslové, ale skutečně svědkové Božího díla. Sami na sobě jsme směli poznat jeho moc a sílu. Proto také znamenáme víc než Jan. I když podobně jako on ukazujeme, že přijde Mesiáš, můžeme ukazovat nejen do budoucnosti, ale už i do naší přítomnosti a říkat, že právě toto je jeho dílo, které jednou přijde dokonat. Tak jako změnil nás, může proměnit i celý svět. Jeho dílo totiž nejsou jen slova, ale je to skutek, který naplňuje prázdnotu lidského života.

Pane Ježíši, děkujeme za dílo spásy, za to, že smíme každý den očekávat jeho pokračování a naplnění. Dej, prosíme, ať poznáme i v našich životech, že ses jich již dotkl, že jsi do nich přišel, aby mohly ukazovat i dalším cestu, po které tě smějí očekávat.

Amen.